

In de ban van de middeleeuwen

Utrecht, 27 augustus 2024

Haal dit najaar je hart op aan middeleeuwse pracht uit kasteel De Haar, kasteel Huis Bergh en Museum Catharijneconvent. Hun adembenemende kunstcollecties ontstonden vanaf de negentiende eeuw vanuit een diepgevoeld verlangen naar vervlogen tijden. Wat dreef de mensen die deze eeuwenoude kunst zo driftig verzamelden? En wat zochten zij in de middeleeuwen wat ze in hun eigen tijd niet vonden? *In de ban van de middeleeuwen* (17 oktober 2024 t/m 26 januari 2025) biedt een inkijkje in de levens en verzamelwoede van vier opmerkelijke individuen. Stuk voor stuk droegen zij bij aan de oplevende interesse voor de middeleeuwen in Nederland. Ze brachten de mooiste kunstwerken bijeen. Deze zijn straks eenmalig samen te bewonderen in Museum Catharijneconvent.

In deze weelderige tentoonstelling ontmoet je het flamboyante echtpaar Etienne baron van Zuylen (1860-1934) en Hélène van Zuylen-de Rothschild (1863-1947). Dit kosmopolitische duo had een sterke hang naar de middeleeuwen vanwege de familiegeschiedenis van de Van Zuylens. Deze fascinatie wisten ze feilloos te combineren met een hypermoderne en luxueuze levensstijl. Van Zuylen erfde de ruïne van kasteel De Haar en liet deze samen met zijn vrouw herbouwen en inrichten tot een *state of the art* paleis in neogotische stijl. Ook ontmoet je de priester Gerard van Heukelum (1834-1910) een van de grondleggers van wat later Museum Catharijneconvent zou worden. Deze Utrechtse 'kunstpaus' was een verwoed verzamelaar van middeleeuwse kunst die volgens hem het ware katholieke geloof weerspiegelde en de allerhoogste schoonheid in zich had. Deze kunst moest tot voorbeeld dienen van een nieuwe katholieke beeldtaal. Hiermee stond hij aan de basis van de neogotiek in Nederland. Ten slotte ontmoet je de Twentse industrieel Jan Herman van Heek die het middeleeuwse kasteel Huis Bergh liet restaureren om dit erfgoed voor Nederland te behouden. Hij verzamelde een unieke kunstcollectie die nog steeds tot de top van Nederland behoort.

Meesterwerken uit Spanje, Italië en Duitsland

In de tentoonstelling sta je oog in oog met middeleeuwse meesterwerken uit verschillende Europese landen, waaronder Italië, Duitsland en Spanje. Zo kocht het echtpaar Van Zuylen-de Rothschild op aanraden van de beroemde architect Pierre Cuypers een vijftiende-eeuws middenpaneel van een altaarstuk dat is toegeschreven aan Joan Reixach (1431-1486). Werk van deze toonaangevende kunstenaar is tegenwoordig vooral in gezaghebbende Spaanse musea te vinden. Het is dan ook heel bijzonder dat een werk van Reixach tot de collectie Nederland behoort. Op initiatief van kasteel De Haar kan het paneel na een uitgebreide restauratie voor het eerst weer in volle glorie aan het publiek getoond worden in Museum Catharijneconvent. Absolute pareltjes zijn ook de veertiende-eeuwse Italiaanse werken die Van Heukelum in 1867 wist te verwerven uit de prestigieuze collectie van de kort daarvoor overleden verzamelaar Johann Ramboux. Onder deze meesterwerken bevindt zich het dertiende-eeuwse paneel 'Kruisbestijging', dat is toegeschreven aan Guido da Siena (1265-1274). Het paneel toont hoe Christus vrijwillig zijn kruisdood aanvaardde door via een ladder

het kruis te beklimmen. Ook het indrukwekkende paneel 'Maria met kind' (ca. 1300) van de Meester van Badia a Isola (1295-1304) is afkomstig uit de verzameling. Deze werken uit het Italiaanse Siena zijn tot op de dag van vandaag uiterst zeldzaam in Nederlandse collecties.

Uit de collectie van Huis Bergh is eveneens een vroeg-Italiaans topstuk te zien. Het gaat om een engel, die ooit onderdeel was van de 'Maestà', het indrukwekkende, dubbelzijdige altaarstuk dat in de Dom van Siena stond. Het werd tussen 1308-1311 gemaakt door de schilder Duccio di Buoninsegna, die een van de meest invloedrijke Italiaanse kunstenaars van zijn tijd was. Even indrukwekkend is het altaarstuk 'De maagschap van de heilige Anna' van Hans Döring uit 1515. Op het centrale paneel zit Maria met Christus, links van haar Jozef en rechts Anna, de moeder van Maria. Anna werd rond 1500 uitbundig vereerd. Verzamelaar Jan Herman van Heek omschreef dit werk als het grootste en belangrijkste uit zijn collectie.

Partners en onderzoek

In de ban van de middeleeuwen wordt georganiseerd in nauwe samenwerking met kasteel de Haar en kasteel Huis Bergh. Laatstgenoemde is momenteel gesloten voor renovatie. Ook zijn er bruiklenen uit Rijksmuseum Amsterdam, Rijksmuseum Twenthe en het Bonnefantenmuseum. De tentoonstelling levert een eenmalige kans om deze middeleeuwse topstukken uit de Collectie Nederland verenigd te zien.

Uitgebreid lezingen- en activiteitenprogramma met partners

In de ban van de middeleeuwen heeft een verdiepend lezingen- en activiteitenprogramma met o.a. lezingen over middeleeuwse kunst, de Romantiek, schilderijrestauratie en rondwandelingen. Kijk voor meer informatie op www.catharijneconvent.nl.

Einde persbericht

.....

Noot voor de redactie, niet ter publicatie

Persafbeeldingen zijn [hier](#) te downloaden. Voor vragen kunt u contact opnemen met de afdeling marketing van Museum Catharijneconvent via pressoffice@catharijneconvent.nl of via 030-2313835